

BESLUT
2014-01-27

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 4 november 2013

Saken

Bosättning

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om studiemedel för studier vid ett universitet i Storbritannien med under tiden den 23 september 2013 – 30 maj 2014 och uppgav att hon är svensk medborgare och var bosatt i Sverige till och med år 2000. Därefter har hon bott i Kina och Saudiarabien där hennes pappa arbetat för ett svenskt företag. Från år 2012 bor hon åter i Sverige. Varje sommar och varannan vinter har familjen återvänt till Sverige. Dessutom har familjen haft fastigheter i Sverige under hela utlandsvistelsen. Familjen har alltid haft för avsikt att återvända till Sverige efter utlandsvistelsen.

CSN avslag ansökan med hänvisning till att NN inte uppfyller kravet på bosättning i Sverige och att hennes tidigare bosättning utomlands heller inte kan jämföras med bosättning i Sverige. CSN bedömde att det inte finns synnerliga skäl att göra undantag från kravet på bosättning.

NN överklagade beslutet den 19 november 2013 och anförde bland annat följande. Enligt CSN har hon inte rätt till studiemedel eftersom hon inte uppfyller kraven för bosättning i Sverige. Hon förstår att detta stämmer när det gäller studiebidrag men enligt hennes uppfattning har hon som svensk medborgare rätt till studielån även om hon inte uppfyller bosättningskraven.

CSN överlämnade ärendet med ett yttrande den 21 november 2013. I ett yttrande den 11 december 2013 anförde CSN bland annat följande. NN har tillbringat större delen av sitt liv utomlands. Hon har sedan år 2000 endast bott i Sverige en kortare period om 15 månader och hon har själv ingen anknytning till skolväsendet eller

arbetsmarknaden i Sverige. Hennes familj är visserligen bosatt i Sverige idag men de har bara varit bosatta här under en period om 17 månader. Det är sannolikt att bosättningskravet medför att NN hindras från att utöva sin fria rörlighet inom EU när hon som svensk medborgare lämnar Sverige för att studera i ett EU-land. Eftersom hon inte har tillräcklig anknytning till Sverige genom samhällsintegration här kan CSN ändå inte bortse från att hon inte uppfyller bosättningskravet för studier utomlands. NN kan enligt CSN:s bedömning alltså inte härleda rätt till studiemedel för studier utomlands ur artiklarna 20 och 21 FEUF.

NN har beretts tillfälle att komma in med synpunkter på CSN:s yttranden men inte hörts av.

Författningsbestämmelser

Svenska nationella bestämmelser

Av 3 kap. 23 § första stycket studiestödslagen (1999:1395) framgår att studiemedel får lämnas för studier utanför Sverige om den studerande har varit bosatt i Sverige i en sammanhängande period om minst två år under de senaste fem åren.

I 12 kap. 4 – 6 c §§ CSNFS 2001:1 uppräknas olika situationer då en person kan anses bosatt i Sverige trots att han eller hon lämnat landet.

Enligt 12 kap. 6 b § CSNFS 2001:1 ska andra personer än de som anges i 4 – 6 a §§ anses vara bosatta i Sverige om det finns synnerliga skäl.

EU-rätten

I artikel 21 FEUF anges bland annat följande.

1. Varje unionsmedborgare ska ha rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, om inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs i fördragen och i bestämmelserna om genomförandet av fördragen.

Nämndens bedömning

NN har inte varit bosatt i Sverige i en sammanhängande period om minst två år under femårsperioden den 23 september 2008 – 22 september 2013. Förutsättningar för undantag från kravet på bosättning enligt 12 kap. 4 – 6 a §§ i föreskrifterna har inte framkommit. För att hon ska kunna beviljas studiemedel för studier i Storbritannien krävs därför synnerliga skäl. Sådana synnerliga skäl har inte framkommit. NN kan därför inte få studiemedel för studier i Storbritannien enligt nationella regler.

EU-domstolen anförde i sitt avgörande den 18 juli 2013 i de förenade målen C-523/11 och C-585/11 Prinz och Seeberger att det får förekomma krav på anknytning och integration men att det avseende det i målet prövade tyska bosättningskravet var

fråga om en allt för generell begränsning som utgjorde hinder mot den fria rörligheten och att det istället bör ankomma på den nationella domstolen att avgöra den verkliga graden av anknytning. Detta innebär enligt nämndens mening också att det svenska bosättningsvillkoret för studiemedel inte generellt kan tillämpas vid bedömningen av en unionsmedborgares rätt till studiemedel. Fråga är då om NN har tillräcklig anknytning till Sverige för att kunna härleda rätt till svenskt studiemedel ur EU-rätten. Några av de faktorer som därvid kan vägas in, och som finns uppräknade i det aktuella avgörandet från EU-domstolen är, om den sökande är medborgare i landet och genomfört en betydande del av sin skolgång där. Även faktorer som familjeband, anställning, språkkunskaper eller andra sociala eller ekonomiska band kan visa sådan anknytning.

NN är svensk medborgare och flyttade utomlands år 2000. Hon har inte genomfört någon del av sin skolgång här men bosatte sig åter i Sverige år 2012 tillsammans med sin familj. Under utlandsvistelsen arbetade pappan för ett svenskt företag och familjen tillbringade semestrar i Sverige och familjen hade även fastigheter här. De omständigheter NN anförts visar i och för sig på en viss samhällsanknytning till Sverige. Denna anknytning kan dock inte bedömas vara tillräcklig för att hon ska kunna härleda rätt till svenskt studiemedel ur EU-rätten. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Stefan Öberg

Beslut har fattats av Charlotte Waas, ordförande i nämnden, Robert Dalman, direktör, samt ledamöterna Johan Borre, Hans Eklund, Eva Gullfeldt, Mikael Herjevik och Birgitta Åkerman

Föredragande: Stefan Öberg

Kopia till CSN
Kopia till CSN, Rättsavdelningen